

Отисько Я.С.
магістрантка
Зборовська О.М.
доктор економічних наук, професор
Запорізький національний університет
м. Запоріжжя, Україна

ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ДІЄВОЇ ДЕПОЗИТНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКУ

Забезпечення банківської діяльності необхідними обсягами депозитних коштів є одним із пріоритетних напрямів, що визначають стратегічні вектори розвитку як їхньої діяльності, так і економіки України в цілому. В банківській системі проблема формування оптимальних за обсягами і термінами депозитних ресурсів стоїть, як правило, на першому місці, що дає можливість стверджувати про важливість депозитної політики банку.

В цьому контексті вдосконалення депозитної політики банку має теоретичне і практичне значення. Важливим аспектом є понятійне визначення механізму депозитної політики банку як комплексу форм, інструментів, організаційно-економічних методів управління процесом формування депозитної бази банків, за допомогою яких реалізується депозитна політика, що виходить із загальних напрямів діяльності банків [2].

Доцільно виділити такі ланки даного механізму:

- 1) взаємовідносини між банками та вкладниками;
- 2) організація депозитної діяльності банку;
- 3) формування депозитних ресурсів банку;
- 4) методи управління процесом залучення депозитів;
- 5) моніторинг і контроль.

Визначення основних складових депозитної політики може бути основою для формування методичних засад її розроблення в кожному банку, оскільки ці компоненти відображають усі головні аспекти організації депозитної діяльності, які мають бути врахованими при здійсненні відповідних операцій.

На практиці в кожному банку така політика повинна охоплювати два напрями: по-перше – це формування змісту самої депозитної політики; по-друге, вона повинна містити конкретні організаційно-управлінські заходи, спрямовані на її реалізацію.

Вихідними моментами для реалізації обох напрямів є цілі та завдання депозитної політики, а також її елементи, визначені відповідно до загальної мети діяльності банку, що отримує відображення в належному рівні прибутковості та ліквідності як основних критеріїв функціонування банківської установи [4].

На підставі проведеного дослідження можна стверджувати, що механізм депозитної політики АТ «УКРСИББАНК» не є досконалим на сучасному етапі. Одним із першочергових завдань є його вдосконалення, розроблення загальної концепції та відповідних важелів, що відповідали б сучасним потребам. Для залучення потенційних джерел депозитних ресурсів потрібно створити умови

для їх трансформації в реальні депозити. АТ «УКРСИББАНК» доцільно розробляти та впроваджувати нові форми і види депозитних рахунків (ощадні сертифікати, спільні, накопичувальні, пенсійні та інвестиційні рахунки), за якими необхідно в законодавчому порядку чітко встановити правовий режим цих депозитів та форму гарантування в разі банкрутства банків. Вирішення цих питань повинно забезпечуватись у міру появи нових видів депозитів на українському ринку фінансових послуг, щоб діяльність Фонду гарантування вкладів фізичних осіб була б якомога більш ефективною [3].

Основними джерелами фінансування активних операцій, які становлять найбільшу питому вагу у структурі банківських пасивів, виступають строкові депозити та кошти на поточних рахунках. Останнє джерело ресурсів, на відміну від строкових депозитів, є більш дешевим, але разом з цим становить групу зобов'язань, яка характеризується підвищеним рівнем ризику. Як свідчить аналіз, значна частка залучених АТ «УКРСИББАНК» коштів має безстроковий чи короткостроковий характер і ця обставина лежить в основі негативної оцінки ресурсного потенціалу.

Переважаючо короткострокова структура депозитів диктує банкам необхідність орієнтуватися на короткострокові активні операції. Це зумовлено значною мірою тим, що значну частку зобов'язань банків становлять кошти юридичних осіб, що є негативним, оскільки кошти на рахунках підприємств формуються в основному із коштів до запитання. Основну частину банківських ресурсів повинні становити депозити населення, які є більш стабільним джерелом формування ресурсного потенціалу банку [1].

В процесі дослідження визначено, що основними факторами впливу на процес формування та реалізації депозитної політики АТ «УКРСИББАНК» є: зовнішні фактори (державна політика щодо розвитку банківської сфери, рівень інфляції та процентних ставок за депозитами, рівень розвитку банківської системи та системи кредитно-фінансових інститутів, ступінь довіри вкладників до банку, демографічні фактори); внутрішні фактори (асортимент депозитних продуктів, наявність філійної мережі, спеціалізація банку і склад його клієнтів, кваліфікація персоналу).

Література:

1. Більше не буде: дохідність депозитів досягла максимуму. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/05/22/700323> (дата звернення: 25.10.2023).
2. Депозитна політика банків України в умовах пандемії COVID-19 / В. Фостяк та ін. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2021. № 3. С. 15–24.
3. Приватним особам. Заощадження від АТ «УКРСИББАНК». URL: <https://ukrsibbank.com/private-individuals/deposits> (дата звернення: 25.10.2023).
4. Столярчук О. О., Коваленко Д. І. Депозитна політика банку та інструменти її реалізації. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки*. 2021. № 10 (2). С. 68–74.